

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevate piirangutega“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Valitsus otsustas 18. märtsil 2021. a heaks kiidetud lisaelarve eelnõuga toetada kriisis enim kannatanud ja piirangutest mõjutatud ettevõtlussektoreid. Selleks nähakse ette 25 miljonit eurot turismisektori toetuspaketiks ja 19 miljonit eurot erakorraliseks ettevõtluse toetuspaketiks. Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) alusel antav toetus aitab leevendada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse (edaspidi *koroonaviirus*) puhangust tulenenud piirangutega kaasnevaid ettevõtjate majanduslikke raskusi.

Eesmärk on toetada raskustesse sattunud ettevõtjaid kriisist kiiremaks väljumiseks piirangute leevenemisel ja majanduse taastumisel.

Toetusmeetme sihtgruppideks on ülaltoodust tulenevalt majutusettevõtjad, toitlustusettevõtjad, spaad, veekeskused, reisiettevõtjad, nõupidamiste ja messide korraldajad, turismiteenuse pakkujad, sõitjate muu maismaavedu teostavad ettevõtjad, jaekaubanduse ettevõtjad.

Meede on adresseeritud toetusmeetme sihtgruppi kuuluvatele ettevõtjatele:

- **kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud või Vabariigi Valitsuse korralduse alusel suletud;**
- kelle tegevuskulud, mis säilivad ka piirangute kehtivuse ajal, moodustavad arvestava osa ettevõtte kulubaasist;
- kelle käive on kestva kriisi vältel kukkunud kõige kiiremini ja ulatuslikumalt ning ei taastu eeldatavalt enne rahvusvahelise reisimise piirangute leevenemist või vaktsiini laialdast kasutuselevõttu;
- kes on elujõulised teenusepakkujad teenindamiseks nii siseturismi kui aeglasemalt taastuvat väliturismi peale kriisi lõppu.

Määrusega luuakse mehhanism ettevõtjate tõendatud kriisikahjude osaliseks kompenseerimiseks. Täpsemad tingimused on välja töötatud sõltuvalt ettevõtjate spetsiifikast ja kahjude esialgselt prognoositud ulatusest.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna nõunik Annika Anton (e-post: annika.anton@mkm.ee, tel: 639 7663), Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna osakonna õigusnõunik Merike Koppel, telefon 625 6411, merike.koppel@mkm.ee ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse toetuste keskuse valdkonnajuht Riin Roosalu (e-post: riin.roosalu@eas.ee, tel: 514 0587). Juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (e-post: anne-ly.normak@mkm.ee, tel: 7153403).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest peatükist ja 22 paragrahvist.

Määruse § 1 sätestab määruse kohaldamisala. Määruse alusel saavad toetust taotleda ettevõtjad, kelle majandustegevust on negatiivselt mõjutanud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse puhangust tingitud piirangud ja erandlikud asjaolud.

Vabariigi Valitsuse korraldustega on alates märtsikuust piiratud nii turismisektori kui jaekaubandussektori tegevus, sh spaad ja veekeskused suletud alates 22. veebruarist 2021. Eesti Panga andmetel langes reisiteenuste eksport (välisriikide elanike kulutused Eestis) 2020. aastal 2019. aastaga võrreldes 67% ehk 1,04 miljardi võrra. Koos reisijateveo ekspordiga langes turismiteenuste eksport kokku 1,3 miljardi võrra ehk 63%. Turismisektoris on suured tegevuskulud majutusel, spaadel, toitlustusel ja mitmel teistel sektori ettevõtjatel. Eeltoodust lähtuvalt ning lisaks täiendavatele piirangutele seoses epideemia jätkuva leviku tõttu on turismisektori ettevõtjate olukord jätkuvalt väga raske.

Kaubanduses on suurimad kuluallikad palgakulu ja tegevuskulud, kusjuures viimasest suure osa moodustavad rendikulud ja muud pindadega seotud kulud, mis on osakaaluna kõrgemad kui palgakulu. Kaubandus on madalate kasumimarginaalidega äri ning sulgemise tõttu on ettevõtete käibevahendid kinni ladudesse ette ostetud hooajatoodete all. Hooajaliste kaupade müügiperioodi lühenemine tingib käibelanguse, sest suur osa toodetest jääb kaupmehele kätte. Kaupmeestele kätte jäävate hooajaliste kaupade järgmine müügivõimalus tekib aasta möödudes, sealjuures ei ole mingi osa kaupadest erinevatel põhjustel enam realiseeritav või on seda suurte kahjumitega.

Suurimastesse raskustesse sattunud majandusharude toetusmeetme juures keskendutakse sellele, et võimalikult paljud ettevõtted oleksid võimelised piirangute lõppedes oma ukсед taas avama, äri taaskäivitama ja töökohad säilitama. Turismisektori ettevõtete toetamise eesmärgiks on vajaliku ökosüsteemi säilitamine ning valmisoleku tagamine rahvusvahelise reisimise taastumiseks.

Määruse alusel antakse riigiabi Euroopa Komisjoni 19. märtsi 2020. a teatise „Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis“ (ELT C 91 I, 20.3.2020, lk 1–9, edaspidi *COVID-19 raamistik*) osa 3.1. alusel ja sellele kohaldatakse COVID-19 raamistikus ning konkurentsiseaduse §-s 34¹ sätestatud. Toetuse taotluste vastuvõtmise algusest annab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus teada vastavalt määruse §-le 11, kuid taotluste vastuvõtmist ja toetuste andmist ei alustata enne, kui on olemas Euroopa Komisjoni vastava riigiabi andmist lubav otsus. Samuti sätestab määruse § 1 lõige 4, et lisaks käesolevale määrusele kohaldatakse toetuse andmisel riigieelarve seaduse § 81³ lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruses sätestatud tingimusi. Nimetatud määrusega kehtestatakse analoogselt Vabariigi Valitsuse 18.04.2020. a määrusega nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ riigi 2021. aasta lisaeeelarve vahenditest rahastatavate COVID-19 põhjustava viiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud toetusprogrammide üldtingimused.

Määruse § 2 sätestab toetuse eesmärgi. Toetuse andmise eesmärk on ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevate piirangutega ja

erandlike asjaoludega. Toetuse andmise oodatav tulemus on ettevõtjate jätkusuutlikkus toodete ja teenuste pakkumisel pärast COVID-19 pandeemia raugemist ja piirangute leevenemist.

Määruse § 3 alusel rakendab toetust Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kes menetleb toetuse taotlusi, teeb väljamakseid ja teostab järelevalvet.

Määruse §-s 4 defineeritakse olulisemad kasutatavad mõisted.

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjaks loetakse eelnõu kohaselt majutusettevõtjat, toitlustusettevõtjat, spaad ja veekeskust, reisiettevõtjat, nõupidamiste ja messide korraldajat, turismiteenuse pakkujat, sõitjate muu maismaavedu teostavat ettevõtjat ning jaekaubanduse ettevõtjat. Toetuse saajate hinnanguline arv on 5250, kellest juriidilisi isikuid hinnanguliselt 3500 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 1850.

Majutusettevõtja on eelnõu kohaselt äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on justiitsministri 28. detsembri 2005. aasta määruses nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisas 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)” (edaspidi *EMTAK*) sätestatud tegevusala koodiga jagu I osa 55. Osa 55 hõlmab külastajate ja reisijate lühiajalist majutust ning üliõpilaste, töötajate jms isikute pikemaajalist majutamist. Majutusettevõtte võib pakkuda ka toitlustusteenust ja/või võimalusi vaba aja veetmiseks.

Majutusettevõtjad kuuluvad määruse alusel toetatavate COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate hulka seetõttu, et neil on kriisist tulenevalt tühistatud broneeringute ja rahvusvahelisele reisimisele kehtivate piirangute tõttu jätkuvalt ulatuslik saamata jäänud müügitulu ja kõrged tegevuskulud. Pärast siseturismi hoogustanud suvehooaja lõppu on ettevõtjad taas olnud silmitsi märkimisväärse nõudluse ja käibe langusega eelseisva pika madalhooaja vältel ning uute piirangute tõttu. Eelkõige kannatavad välituristide majutamisega tegelevad majutusasutused. Ettevõtjatel on lisaks personalikuludele kanda püsivad hooldus- ja rendikulud, kommunaalkulud. Väliturismi taastumine võtab aega ning sõltub rahvusvaheliste ühenduste taastumisest, vaktsineerimise kiirusest ja piirangute leevenemisest ning erinevate rahvusvaheliste sündmuste toimumise võimalikkusest Eestis.

Toitlustusettevõtja on eelnõu kohaselt äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga I jagu osa 56. Osa 56 hõlmab kohapeal tarbimiseks mõeldud toidu ja joogi valmistamist ja/või serveerimist, sh toidu kaasamüüki. Siia kuuluvad restoranid, selvekohvikud, alalised või ajutised kiirtoidukohad (istekohtadega või ilma), kus pakutakse toitu, mis on valmis koheseks tarbimiseks.

Toitlustusettevõtjad on märtsis ja aprillis kehtivate piirangute tõttu kannatanud olulisi käibelangust – avamisaja lühendamisest kuni täieliku sulgemiseni. Ilma toetuseta ei ole võimalik ettevõtjatel säilitada ka kriitilisel hulgal töökohti, et olla valmis nõudluse taastumisel pakkuma kvaliteetseid teenuseid. Restoranid, kohvikud ja catering teenuse pakkujad on oluline osa külalislahkuse sektori ettevõtjatest, kellel on märkimisväärne roll nii tööandjatena üle Eesti kui välis- kui siseturistide kvaliteetses külastuskogemuses ja korduvkülastuste soodustamisel.

Spaa ja veekeskus on eelnõu kohaselt äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle

põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu Q 86905 või Terviseameti ujulate registris¹ registreeritud ujulat, veekeskust või basseini valdav äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu R 93 või EMTAK koodiga jagu S 96041.

EMTAK kood jagu Q 86905 - sanatooriumide ravitegevus - alla kuuluvad üksused, kellele on väljastatud Tervishoiuameti poolt vastav tegevusluba taastusravi ja füsiatriateenuste osutamise kohta – majutusega raviasutuste tegevus – medical spa´d.

EMTAK koodiga jagu R osa 93 hõlmab sporditegevuse, lõbustus- ja vaba aja tegevuste korraldamist (v.a muuseumide tegevus, ajalooliste kohtade säilitamine, botaanika- ja loomaaedade ning looduskaitsealade tegevus, hasartmängude ja kihlvedude korraldamine).

EMTAK koodiga jagu S 96041 on saunade, solaariumite ja massaažisalongide tegevus jm füüsilise heaoluga seotud teenindus

Terviseamet teeb järelevalvet ujulate ja basseiniive kvaliteedi osas ja peab ülevaadet Eesti ujulate ja basseini kohta. Nimetatud andmed on leitavad lehelt http://vtiav.sm.ee/index.php/?active_tab_id=U. Registreeritud andmed on avalikud ja neid uuendatakse jooksvalt vastavalt järelevalve käigus läbiviidud toimingutele (viimased kanded märtsis 2021). Seotus EMTAK vastava koodi ja Terviseameti ujulate registriga tagab võimalikult laia ja õiglase toetusmeetme sihtgrupi. Selline lähenemine annab võimaluse toetada turismiobjekte, mis omavad basseini ja veekeskusi. Vastavalt 2021.a lisaelarvele on toetuse andmise sihtrühmaks turismiettevõtjad ja eesmärgiks aidata turismiettevõtjatel turul püsida ning kiirelt taastuda nõudluse taastumisel.

Spaad ja veekeskused kuuluvad määruse kohaselt toetatavate COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate hulka, sest nad tegutsevad pikemat aega täituvuse piirangute tingimustes või on uutest piirangutest tulenevalt suletud, põhjustades ettevõtjatele olulist käibelangust. Spaaettevõtete igakuised energia-, hooldus- ja muud tegevuskulud on samas kõrged seoses hoonete ja veekohtadega, mis vajavad hooldust ja ülalpidamist hoolimata klientide nappusest või sulgemisest.

Reisiettevõtja on äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu N osa 791 - reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus. Reisiettevõtjaid toetatakse põhjusel, et nad tegutsevad juba pea aasta praktiliselt ettevõtluskeelu tingimustes ning see kajastub sissetulekute drastilises kukkumises. Alates 2020. aasta aprillist on nende käive kukkunud keskmiselt 90%, alles on umbes pooled kriisieelsetest töötajatest. Ettevõtjad prognoosivad, et ka algav sissetuleva turismi (turismiteenuste ekspordi) hooaeg jääb praktiliselt vahele või toimub oluliselt vähendatud mahus nn piirkondlike reisimullide arvelt. Sissetuleval suunal tegutsejate käibest oli 2020. aastal alles 0-5%.

Reisiettevõtjatest taotlejate ring on piiratud reisikorraldajate ja reisibüroodega, kelle põhitegevusala EMTAK on N 791. Seda põhjusel, et reisikorraldajatel ja reisibüroodel on Euroopa Liidu pakettreisidirektiivist ja turismiseadusest tulenevalt seatud kõrgendatud tegevuspiirangud, sh peavad kõik reisijatele müüdüd pakettreisid olema kaetud rahalise tagatisega. Seetõttu on enamikule ettevõtjatele seatud tegutsemise eeldusena tagatise kohustus,

---

¹ Kättesaadav: http://vtiav.sm.ee/index.php/?active_tab_id=U

ilma milleta ei ole võimalik valdkonnas tegutseda ning mida ei ole võimalik ka paindlikult ümber korraldada või tegevust ajutiselt nõ pausile panna. Lisaks eeldab pakettreiside alane tegevus arvukaid lepinguid tegelike teenuste osutajatega sihtkohtades, kelle tegevuse eest reisija ees vastutab täielikult reisikorraldaja. Seda vastutust ei ole võimalik tal välistada ega vähendada ka koroonakriisi tingimustes, kus tegelikkuses on jäänud eri põhjustel, sh ulatuslike reisipiirangute tõttu, lepingupartnerite osutatavad teenused suuresti osutamata. See on reisikorraldajate ja reisibüroode koormust oluliselt suurendanud. Lisaks lasub neil täiendav koormus maksta reisijatele tagasi reisisutasid ka olukorras, kus uut raha uute reisiteenuste müügist lisandumas ei ole. Teistel üksikuid reisiteenuseid pakkuvatel ettevõtjatel ei ole võrreldavaid tegevuspiiranguid, mistõttu vahendite piiratuse tõttu ei ole neid ettevõtjaid hõlmatud.

Nõupidamiste ja messide korraldaja on äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu N 82301 - nõupidamiste ja messide korraldamine.

Seoses piirangutega reisimisele ja paljude rahvusvaheliste konverentside ning ürituste ärajäämisega uutest piirangutest tulenevalt on nõupidamiste ja messide korraldamisega tegelevad ettevõtjad kannatanud olulist käibelangust. Nende ettevõtjate toetamine on oluline ekspordivõimekuse ja tulu teenimise võimaluste säilitamiseks, kuna äri- ja konverentsiturismi klient on kõige tulutoovam külastaja.

Turismiteenuste pakkuja on äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kes pakub külastajatele elamusteenuseid loodusturismis, kultuuriturismis või aktiivse puhkuse teenuseid (välja arvatud majutusteenused) ning kes on leitav www.puhkaeestis.ee Eesti turismiteenuste andmebaasis vastavate kategooriate teenusepakkujana. Elamusteenused tuleb www.puhkaeestis.ee veebis registreerida vastava elamusteenusena. Elamusteenusteks loetakse www.puhkaeestis.ee andmebaasis järgmiste kategooriate teenused: ekskursioonid; loodus; aktiivne puhkus ja seiklus; kultuur ja ajalugu; söök ja jook ja ööelu (alamkategooria elamustoitlustus ja õpitoad); eripakkumised ja paketid.

Sõitjate muu maismaavedu teostav ettevõtja on äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu H 4939 „Sõitjate muu mujal liigitamata maismaavedu“ ja H 49399 „Sõitjate muu maismaavedu“. Toetuse sihtgrupist jäävad välja isikud, kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga 49391 „Sõitjate maakondade vaheline ja rahvusvaheline liinivedu“. Selle sihtrühma toetamine toimub meetme „Kommertsliinivedu teostavate ettevõtjate toetamine seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga“ raames.

Kuigi reisijate maismaaveo juhuveo ettevõtjad on sarnaselt reisiettevõtjatega otseselt kehtestatud piirangutest puutumata, on nende majandustegevus saanud oluliselt kannatada sise- ja välituristide puudumise tõttu. Lisaks on teatritele, kultuuriasutustele, üritustele, konverentsidele, haridustegevusele, huviringidele, huvitegevusele ja meelelahutusele seatud piirangud toonud kaasa olulise nõudluse vähenemise reisijate juhuveo teenuse järele. Klientide vähesuse tõttu on aga ettevõtjatel sellegipoolest kapitalikuluga seotud kohustused.

Jaekaubanduse ettevõtja on äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud eraõiguslik juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kes omab või valdab füüsilist kauplust või müügisaali, kus klientidel on Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a

korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ punkti 20¹⁴ alapunkti 8 kohaselt alates 11. märtsist 2021. a keelatud viibida ning kelle põhitegevusala on EMTAK koodiga jagu G jagu 451 (mootorsõidukite jaemüük), jagu 4532 (mootorsõidukite osade ja lisaseadmete jaemüük), jagu 4540 (mootorrataste, nende osade ja lisaseadmete jaemüük), jagu 4719 (jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes), jagu 4726 (tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes), jagu 474 (siia gruppi liigitatakse info- ja sidetehnoloogiliste seadmete (nt arvutid, arvuti välisseadmed, telekommunikatsiooniseadmed, tarbeelektronika) jaemüük spetsialiseeritud kauplustes), jagu 475 (siia gruppi liigitatakse kodutarvete (nt tekstiilid, rauakaubad, vaibad, elektriseadmed, mööbel jne) jaemüük spetsialiseeritud kauplustes), jagu 476 (siia gruppi liigitatakse kultuuri- ja vaba aja kaupade (nt raamatud, ajalehed, heli- ja videosalvestised, sporditarbed, mängud, mänguasjad jne) jaemüük spetsialiseeritud kauplustes), jagu 477 (jalatsite ja nahktoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes) või jagu 478 (siia gruppi liigitatakse uute või kasutatud kaupade jaemüük teisaldatavates (nt müügiletid tänavate ja teede ääres) või statsionaarsetes müügikohtades (nt müügikioskid turuplatsidel)). Toetuse sihtgrupist jäävad välja kauplused, millele Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ sätestatud alates 11. märtsist 2021. a rakendatud liikumisvabaduse piirangut ei kohaldata: isikud EMTAK koodiga 4773 (apteegid), 4774 (meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes), 47762 (lemmikloomade ja -lindude ning nende toidu ja tarvete jaemüük), 47781 (prillide jm optikakaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes) ja 4781 (toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük kioskites ja turgudel).

Ajutisest sulgemisest enim pihta saavatest sektoritest on jaekaubandus ülekaalukalt kõige suurem, mistõttu ka sektori sulgemise mõju majandusele ja töökohtadele on vaieldamatult suurim, kohene ja pikaajalise mõjuga. Ettevõtete käibevahendid on kinni pikalt ette ostetud hooajakaupade all, mille müügivõimalused on olulisel määral piiratud ja e-kaubandus kompenseerib müügisaalide kinniolekut vaid osaliselt ning on segmenditi väga erinev; samas säilib igakuiste rendikulude ja muude pindadega seotud kulude tasumise kohustus.

Toetust ei saa taotleda jaekaubanduse ettevõtjad, kelle tegevust Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ 9. märtsi 2021. a korraldusega nr 111 tehtud muudatused osaliselt ega täielikult ei piiranud. Korralduse punkti 20¹⁴ alapunkti 9 järgi on klientidel keelatud viibida siseruumides oleva kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis. Kaupu võib müüa ja väljastada kaupluse õue- või parkimisalal asuval müügi- või väljastusalal. Punkti 20¹⁴ alapunktis 10 on toodud loetelu kauplustest, millele alapunktis 9 sätestatud liikumisvabaduse piirangut ei kohaldata: toidukauplused, apteegid, kauplused, kus müüakse või laenutatakse abivahendeid ja meditsiiniseadmeid abivahendi kaardi või meditsiiniseadme kaardi alusel, telekommunikatsiooniettevõtete esinduste müügikohad, optikapoed, lemmikloomapoed ja tanklad.

Üksnes e-poe kaudu oma tooteid pakkuv ja müüv jaekaubanduse ettevõtja on sihtgrupist välistatud seetõttu, et erakorralise ettevõtluse toetuse eesmärk on Covid-19 viiruse levikust ja selle piirangutest tingitud kahjude hüvitamine. Kui ettevõtjal ei ole füüsilist tegevuskohta, kus pakkuda tooteid ja teenuseid, siis piirangud, millega keelatakse klientide viibimine siseruumides oleva kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis, ei saa tema ettevõtlust ka otseselt mõjutada.

Tegutsemise alguse ajaks loetakse ettevõtja esmakande aega äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonid deklareeritud ettevõtlastulu.

Tööjõukulud on Maksu- ja Tolliametile esitatud tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsioonidel deklareeritud töötajale tehtud töötasu väljamakse ja kõik tööjõumaksud. Tööjõumaksud on üksikisiku tulumaks, sotsiaalmaks, kohustuslik pensionikindlustus makse, töötuskindlustusmaks.

Käibe languse andmed saab EAS Maksu- ja Tolliametilt ning andmete päring Maksu- ja Tolliametile tehakse taotluse esitamise aja seisuga. Taotluse esitamise aeg on sätestatud määruse § 17 lõikes 2 ja selleks on kuupäev, millal taotleja taotluse e-teeninduses esitab.

Määruse § 5 sätestab vaide esitamise alused ja korra. Vaideid menetleb EAS.

Määruse § 6 sätestab toetuse liigid. Määruse alusel makstakse järgmisi COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse puhangust tulenevaid toetusi:

- 1) majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse toetus;
- 2) toitlustusettevõtja toetus;
- 3) reisiettevõtja toetus;
- 4) nõupidamiste ja messide korraldaja toetus;
- 5) turismiteenuste pakkuja toetus;
- 6) sõitjate muu maismaaveo ettevõtja toetus;
- 7) jaekaubanduse ettevõtja toetus.

Määruse §-d 7–13 sätestavad toetuste tingimused ja toetuse suuruse erinevate toetuste lõikes.

Majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse toetust (määruse § 7) võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja ning spaa ja veekeskus, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti.

Arvestusperioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a valikul on lähtutud vajadusest tuvastada taotleja tavapärase käive enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määrusega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud

käibedeklaratsioonide, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja või spaa ja veekeskus tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude eest realselt tasutud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kelle tegutsemise alguse aeg on vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapärasest käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtutud tööjõumaksudest. Perioodi, mille tööjõumaksude tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse aeg, kuid periood lõpeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja või spaa ja veekeskuse, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, toetuse suurus on 90 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtutud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul kui isik ei ole käibemaksukohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse tööjõukulud. Tööjõukuludest on lähtutud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Mittekäibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja või spaa ja veekeskus võib toetust taotleda, kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a eest tasunud tööjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtutud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse tööjõumaksude suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 90 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud

tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) võib majutusettevõtja ning spaa ja veekeskuse käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja ning spaa ja veekeskusele arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 90 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) tööjõukulude olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;
- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Käibemaksukohustuslasest majutusettevõtjale, spaale ja veekeskusele makstava toetuse arvestuslik suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruuses toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust majutusettevõtja või spaa ja veekeskus pole maksnud tööjõumakse 2021. a veebruari eest, on tema toetuse suurus 1168 eurot. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja kui ettevõtja pole vahetult enne 2021. a märtsis kehtima hakanud piiranguid tasunud tööjõumakse, pole põhjendatud tema toetamine samas määras ettevõtjatega, kel sellised kulud on olnud. Sellisel juhul on toetuse määr võrdne FIE-le makstava toetuse suurusega.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 450 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 250.

Toitlustusettevõtja toetust (määruse § 8) võib taotleda käibemaksukohustuslasest toitlustusettevõtja, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti.

Nimetatud arvestusperioodi (1. jaanuar – 31. detsember 2019) valikul on lähtunud vajadusest tuvastada taotleja tavapärase käive enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määрусega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioone, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui toitlustusettevõtja tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude kohta realselt tasutud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kes on teenuste pakkumist alustanud vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapärasest käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtunud tööjõumaksudest. Perioodi, mille tööjõumaksude tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse ajast, kuid periood lõppeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust ettevõtja, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, toetuse suurus on 70 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega

füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul kui isik ei ole käibemaksukohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse töötajatele. Töötajate tuludeklaratsioonidest on lähtunud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Mittekäibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust toitlustusettevõtja võib toetust taotleda, kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a eest tasunud töötajate maksude vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtunud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse töötajate maksude suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 70 protsenti 2021. a veebruari eest tasunud töötajate maksudest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib toitlustusettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammääradele (584 eurot).

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust toitlustusettevõtjale arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 70 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasunud töötajate maksudest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) töötajate olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;
- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Käibemaksukohustuslasest toitlustusettevõtjale makstava toetuse arvestuslik suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruses toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust toitlustusettevõtja pole maksnud töötajate maksude 2021. a veebruari eest, on toetuse suurus 1168 eurot. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa töötajate maksud ja kui ettevõtja pole vahetult enne 2021. a märtsis kehtima

hakanud piiranguid tasunud tööjõumakse, pole põhjendatud tema toetamine samas määras ettevõtjatega, kel sellised kulud on olnud. Sellisel juhul on toetuse määr võrdne FIE-le makstava toetuse suurusega.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 1150 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 200.

Reisiettevõtja toetust (määruse § 9) võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust reisiettevõtja, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti.

Arvestusperioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a valikul on lähtunud vajadusest tuvastada taotleja tavapärane käive enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määrusega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioone, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui reisiettevõtja tegutsemise alguse aeg oli 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude kohta realselt tasutud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kes on teenuste pakkumist alustanud vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapärasest käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtunud tööjõumaksudest. Perioodi, mille tööjõumaksude tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse ajast, kuid

periood lõppeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust ettevõtja, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, toetuse suurus on 60 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtutud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul kui isik ei ole käibemaksukohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse tööjõukulud. Tööjõukuludest on lähtutud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Mittekäibemaksukohustuslasest eraõiguslikust juriidilisest isikust reisiettevõtja võib toetust taotleda, kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a eest tasunud tööjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtutud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse tööjõumaksude suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 60 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtutud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib reisiettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust reisiettevõtjale arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 60 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) tööjõukulude olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;

- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Käibemaksukohustuslasest reisisettevõtjale makstava toetuse arvestuslik suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruhes toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust reisisettevõtja pole maksnud tööjõumakse 2021. a veebruari eest, on makstava toetuse suurus 1168 eurot. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja kui ettevõtja pole vahetult enne 2021. a märtsis kehtima hakanud piiranguid tasunud tööjõumakse, pole põhjendatud tema toetamine samas määras ettevõtjatega, kel sellised kulud on olnud. Sellisel juhul on toetuse määr võrdne FIE-le makstava toetuse suurusega.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 170 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 30.

Nõupidamiste ja messide korraldaja toetust (määruse § 10) võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust nõupidamiste ja messide korraldaja, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti.

Nimetatud arvestusperioodi (1. jaanuar–31. detsember 2019) valikul on lähtunud vajadusest tuvastada taotleja tavapärane käibe enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määruisega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioone, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui nõupidamiste ja messide korraldaja tegutsemise alguse aeg oli 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude kohta realselt tasunud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kes on teenuste pakkumist alustanud vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole

võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa töjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on töjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapärasest käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtunud töjõumaksudest. Perioodi, mille töjõumaksud tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse ajast, kuid periood lõppeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Käibemaksudkohustuslasest juriidilisest isikust ettevõtja, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, toetuse suurus on 60 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud töjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksudkohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul kui isik ei ole käibemaksudkohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse töjõukulud. Töjõukuludest on lähtunud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Mittekäibemaksudkohustuslasest juriidilisest isikust nõupidamiste ja messide korraldaja, kes ei ole käibemaksudkohustuslane, võib nõupidamiste ja messide korraldaja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020.a kuni 28. veebruar 2021. a eest tasunud töjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtunud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse töjõumaksud suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 60 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud töjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib nõupidamiste ja messide käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele

täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Nõupidamiste ja messide korraldajale arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 60 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) tööjõukulude olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;
- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Käibemaksukohustuslasest reisiettevõtjale makstava toetuse arvestuslik suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruses toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust nõupidamiste ja messide korraldaja pole maksnud tööjõumakse 2021. a veebruari eest, on makstava toetuse suurus 1168 eurot.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 50 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 10.

Turismiteenuste pakkuja toetust (määruse § 11) toetust võib taotleda juriidilisest isikust turismiteenuste pakkuja, kes on perioodil 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a tasunud tööjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Minimaalse tööjõumaksude suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja.

Turismiteenuste pakkujate näol on tegemist mikroettevõtetega, kes erinevad üksteisest tulenevalt oma pakutava teenuse iseloomust. Seetõttu on erinevad ka nende koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud teenuste osutamise kõrghetked ja pelgalt käibepõhine võrdlemine ei tagaks turismiteenuse pakkujate vahel võrdset kohtlemist. Tööjõumaksude tasumine nimetatud perioodil ja töötaja olemasolu annavad võrdsema ja õiglasema aluse hindamiseks turismiteenuse pakkuja elujõulisust ning tõenäosust teenindamiseks nii siseturismi kui aeglasemalt taastuvat väliturismi peale kriisi lõppu.

Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Nimetatud perioodi 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a valikul on lähtunud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a

märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Juriidilisest isikust turismiteenuste pakkuja toetuse suurus on 5000 eurot.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib turismiteenuste pakkuja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 400.

Sõitjate muud maismaavedu teostava ettevõtja toetust (määruse § 12) võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust sõitjate muud maismaavedu teostav ettevõtja, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 50 protsenti.

Nimetatud arvestusperioodi (1. jaanuar–31. detsember 2019) valikul on lähtunud vajadusest tuvastada taotleja tavapärane käibe enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määrusega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioone, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui sõitjate muud maismaavedu teostav ettevõtja tegutsemise alguse aeg oli 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude kohta realselt tasunud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kes on teenuste pakkumist alustanud vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapäraselt tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapäraselt käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtunud tööjõumaksudest. Perioodi, mille tööjõumaksud tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse ajast, kuid periood lõppeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust ettevõtja, kelle tegutsemise alguse aeg on 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, toetuse suurus on 90 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Käibeks ei loeta kasumiaruande müügitulusid, muid äritulusid ega füüsilise isiku tuludeklaratsioonides deklareeritud ettevõtlustulu. Juhul kui isik ei ole käibemaksukohustuslane, ei toimu sel põhjusel ka tema käibe languse hüvitamist ja hüvitatakse tööjõukulud. Tööjõukuludest on lähtunud eelnevalt nimetatud põhjusel, et need moodustavad ettevõtjate püsikuludest olulise osa ja on Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka objektiivselt ning väikese halduskoormusega tuvastatavad.

Mittekäibemaksukohustuslasest eraõiguslikust juriidilisest isikust sõitjate muud maismaavedu teostav ettevõtja, kes ei ole käibemaksukohustuslane, võib sõitjate muud maismaavedu teostava ettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020. a kuni 28. veebruar 2021. a eest tasunud tööjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtunud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse tööjõumaksud suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 90 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib maismaavedu teostava ettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale töödandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust sõitjate muud maismaavedu teostavale ettevõtjale arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 90 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) tööjõukulude olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;
- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Sõitjate muud maismaavedu teostavale ettevõtjale makstava toetuse suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruuses toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust sõitjate muud maismaavedu teostav ettevõtja pole maksnud tööjõumakse 2021. a veebruari eest, on makstava toetuse suurus 1168 eurot. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja kui ettevõtja pole vahetult enne 2021. a märtsis kehtima hakanud piiranguid tasunud tööjõumakse, pole põhjendatud tema toetamine samas määras ettevõtjatega, kel sellised kulud on olnud. Sellisel juhul on toetuse määr võrdne FIE-le makstava toetuse suurusega.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 130 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 40.

Jaekaubanduse ettevõtja toetust (määruse § 13) võib taotleda käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust ettevõtja, kelle märtsi 2021. a käibe langus oli võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega vähemalt 30 protsenti.

Nimetatud arvestusperioodi (1. jaanuar–31. detsember 2019) valikul on lähtunud vajadusest tuvastada taotleja tavapärase käibe enne COVID-19 kriisi. Arvestades sektori sesoonsust, annab tervet aastat hõlmav arvestusperiood enne 2020. aastal puhkenud COVID-19 kriisi taotleja tavapärasest käibest objektiivse ülevaate. Erinevate valdkondade käesoleva määrusega hõlmatud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tulenevatest piirangutest mõjutatud ettevõtjate teenuste osutamise kõrghetked võivad olla erinevaid, mistõttu tagab kalendriaasta põhine lähenemine ka erinevate sektorite omavahelise võrdlemise võimaluse ja võrdse kohtlemise.

Lisaks on oluline, et ettevõtja oleks terve arvestusperioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a olnud käibemaksukohustuslane. Käibe suuruse ja käibe languse kindlaksmääramisel võetakse aluseks vaid käibemaksukohustuslasest taotleja poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioonidel deklareeritud käibe suurus. Juhul kui isik pole kogu arvestusperioodi

olnud käibemaksukohustuslane ja kogu perioodi kohta pole Maksu- ja Tolliametile esitatud käibedeklaratsioon, ei ole tagatud isikute võrdne kohtlemine, sest taotleja tavapärase käibe kohta saadav ülevaade ei pruugi olla võrreldav teiste taotlejatega.

Kui eraõiguslikust juriidilisest isikust jaekaubanduse ettevõtja tegutsemise alguse aeg oli 1. jaanuaril 2020. a või hiljem, võib ta toetust taotleda, kui ta on perioodi tegutsemise alguse ajast kuni 28. veebruarini 2021. a eest tasunud tööjõumakse igas kalendrikuus keskmiselt vähemalt 800 eurot. Samadel tingimustel võib toetust taotleda ka isik, kes ei ole olnud käibemaksukohustuslane kogu perioodi 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2019. a vältel. 800 eurot on ühe keskmise palga (u 1600 eurot kuus) kohta kuus makstavate tööjõumaksude suurus ümardatuna ja näitab, et ettevõtja on jätkusuutlik ja toimiv. Siinjuures lähevad arvesse tööjõumaksud, mis on nende kuude kohta realselt tasutud, mitte nende kuude kohta deklareeritud maksud.

Isikute puhul, kes on teenuste pakkumist alustanud vahetult enne COVID-19 kriisi või selle ajal ning ka nende isikute puhul, kes pole olnud käibemaksukohustuslased tervet 2019. aastat, pole võimalik nende tavapärasest tervet COVID-19 kriisile eelnenud aasta käivet tuvastada. Seega puuduvad nende puhul objektiivsed andmed, mille põhjal piirangutest tingitud käibe langust hinnata. Nagu eelnevalt märgitud, on toetuse eesmärgiks toetada ettevõtjaid, kes on 2021. a märtsis ja aprillis kehtivatest piirangutest otseselt mõjutatud, kuid kes on elujõulised ka pärast kriisi lõppu ja kellel on sellest tulenevalt ka piirangute ajal säilinud tegevuskulud. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa tööjõukulud ja erinevalt muudest võimalikest kuludest on tööjõumaksud Maksu- ja Tolliametile esitatavate andmete alusel ka üheselt ja väikese halduskoormusega tuvastatavad. Seetõttu on isikute puhul, kelle tavapärasest käivet COVID-19 kriisi eelsel ajal pole võimalik nende tegutsemise alguse aja tõttu objektiivselt tuvastada, lähtunud tööjõumaksudest. Perioodi, mille tööjõumaksude tasumist toetuse saamiseks õiguse omamise kontekstis vaadeldakse, algus sõltub konkreetse isiku tegutsemise alguse ajast, kuid periood lõpeb veebruariga 2021. a ja seda põhjusel, et tegu on kuuga, mis võimaldab tuvastada isiku jätkusuutlikkust vahetult 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel.

Mittekäibemaksukohustuslasest eraõiguslikust juriidilisest isikust jaekaubanduse ettevõtja, kes ei ole käibemaksukohustuslane, võib jaekaubanduse ettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda kui ta on perioodi 1. jaanuar 2020 kuni 28. veebruar 2021 eest tasunud tööjõumakse vähemalt summas 5000 eurot. Nimetatud perioodi valikul on lähtunud eesmärgist tuvastada püsikulude säilimine piirangute ajal ning jätkusuutlikkus vahetult enne 2021. a märtsis alanud täiendavaid piiranguid. Minimaalse tööjõumaksude suuruse (5000 eurot) näol on tegemist summaga, mis näitab, et ettevõtjal on sellel perioodil olnud vähemalt poole tööajaga tööl keskmise palgaga töötaja. Toetuse suurus on 70 protsenti 2021. a veebruari eest tasutud tööjõukuludest. Nimetatud protsendi puhul on lähtunud hinnangulisest sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaalust sektori ettevõtete kulubaasist.

Füüsilisest isikust ettevõtja võib jaekaubanduse ettevõtja käibe languse osalise hüvitamise toetust taotleda, kui ta on teinud 2021. aasta I kvartalis avansilise sotsiaalmaksu makse. Seejuures ei ole oluline, et makse oleks tehtud maksimaalses määras, kui seadus võimaldab teha makset ka väiksemas määras. Sotsiaalmaksu seadusest tulenevalt maksavad avansilist sotsiaalmaksu need FIE-d, kes on iseendale tööandjad ja kelle jaoks on füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine ainus sissetulekuallikas. Kui FIE on avansiliste maksete kohustusest vabastatud, puudub tal ka kulu, mille tasumist oleks vaja toetada.

FIE-le ettenähtud toetuse suurus on 1168 eurot. Toetuse suuruse aluseks on lähtekoht, et toetatakse ettevõtja tegevust 2021. a märtsis ja aprillis, mil Eestis on kehtinud isikute tegevusele täiendavad piirangud ning ühe kuu kohta arvestatav toetuse suurus vastaks töötasu alammäärale (584 eurot).

Jaekaubanduse ettevõtjale arvutatakse toetus järgnevalt:

- 1) 70 protsenti ettevõtja 2021. a veebruari eest tasutud töjõukuludest korrutatakse isiku käibe languse (märtsi 2021. a käibe languse protsent võrreldes perioodi 1. jaanuar kuni 31. detsember 2019. a aritmeetilise keskmise ühe kuu käibega) protsendiga täpsusega kaks kohta peale koma;
- 2) punkti 1 kohaselt leitud summa korrutatakse kahega.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel on arvesse võetud:

- 1) hinnanguline sektori tegevuskulude (v.a palgakulu) osakaal sektori ettevõtete kulubaasist;
- 2) töjõukulude olemasolu 2021. a märtsis alanud täiendavate piirangute eel;
- 3) isiku käibe langus tema tavapärase käibega võrrelduna;
- 4) isikute tegevuse toetamine kahel kuul – märts ja aprill 2021.

Jaekaubanduse ettevõtjale makstava toetuse suurus on 300 000 eurot ühe kuu kohta (märts ja aprill 2021), millest tulenevalt on toetuse maksimaalne võimalik suurus on 600 000 eurot. See tähendab, et juhul, kui määruses toodud arvutuskäigu kohaselt kujuneb isiku toetuse suuruseks rohkem kui 600 000 eurot, makstakse toetust 600 000 eurot.

Kui käibemaksukohustuslasest juriidilisest isikust jaekaubanduse ettevõtja pole maksnud töjõumakse 2021. a veebruari eest, on makstava toetuse suurus 1168 eurot. Ettevõtjate püsikuludest moodustavad olulise osa töjõukulud ja kui ettevõtja pole vahetult enne 2021. a märtsis kehtima hakanud piiranguid tasunud töjõumakse, pole põhjendatud tema toetamine samas määras ettevõtjatega, kel sellised kulud on olnud. Sellisel juhul on toetuse määr võrdne FIE-le makstava toetuse suurusega.

Hinnanguliselt on toetuse sihtrühmas juriidilisi isikuid 1350 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 1300.

Määruse § 14 sätestab toetuse taotlemise tingimused. Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister kehtestab käskkirjaga iga § 6 sätestatud toetuse rahastamise eelarve ja taotlemise tähtaja. Toetuse rahastamise eelarve võib minister liigendada ehk jagada väiksemateks osadeks ja sätestada üldise toetuse rahastamise eelarve sees eraldi summad, millest lähtutakse teatud kindlatele tingimustele vastavate taotluste rahuldamisel - näiteks eristada toetuse liigi raames summast, millest lähtutakse erinevate EMTAK koodidega taotlejate taotluste rahuldamisel. Sellise liigenduse eesmärk saab eelkõige olla vajadus tagada toetuse saajate sektorite ja tegevusvaldkondade võrdne kohtlemine toetuse liigi raames.

Juhul kui mõne §-s 6 sätestatud toetuse puhul esitatakse nõuetele vastavaid taotlusi väiksemas summas kui toetuse rahastamise eelarve, suunab ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister nimetatud toetuse rahastamise eelarve vahendid teiste toetuste rahastamise eelarvetesse või muudab sama toetuse liigi raames kehtestatud liigendust. Lõige annab võimaluse pärast taotluste esitamist muuta toetuste rahastamise eelarvet ja suunata teatud toetuse nõ üle jäävad vahendid sellise toetuse liigi eelarvesse, kus vajadus on suurem. Juhul kui minister on toetuse liigi eelarvet liigendanud lõike 1 kohaselt, on ministril võimalik muuta liigendust ja suunata vahendid sama toetuse liigi raames teistele taotlejatele.

Kõigi § 6 sätestatud toetuste taotlemine on vooruline. Toetuse saamine otsustatakse pärast taotluste esitamise tähtaega. Juhul kui toetuse rahastamise eelarvest ei piisa kõigi nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks vastavat toetust reguleerivas paragrahvis toodud määras, jaotatakse toetuse rahastamise eelarve vahendid rahuldamisele kuuluvate taotluste vahel proportsionaalselt sellega, kuidas vastava toetuse rahastamise eelarve suhtub nõuetele vastavate taotluste kogusummasse. Kui minister on toetuse liikide eelarveid kehtestades liigendanud toetuse liigi üldise summa teatud tunnuste alusel kitsendavateks summadeks, lähtutakse toetuse eelarve kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise piisavuse hindamisel vastavast kitsamast liigendusest. Juhul kui toetuse liigi kitsamat liigendust arvestades ei piisa kõigi määruises sätestatud nõuetele vastavate ja toetuse eelarve liigenduses toodud tunnustele vastavate taotluste rahuldamiseks § 7-13 toodud määras, jaotatakse vahendid rahuldamisele kuuluvate taotluste vahel proportsionaalse sellega, kuidas suhtuvad omavahel liigendatud eelarves toodud kitsam summa ja summa juures esitatud tunnustele vastavate nõuetele vastavate taotluste kogusumma.

Määruse § 15 sätestab nõuded taotlejale. Taotleja ei tohi olla raskustes ettevõtja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 Euroopa Liidu aluslepingu artiklite 107 ja 108 alusel, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), (muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) artikli 2 punkti 18 mõistes seisuga 31. detsember 2019. a. COVID-19 raamistiku muudatuste kohaselt on raskuste hindamisel tehtud leevendus mikro- ja väikeettevõtjatele (väikesteks loetakse need ettevõtjad, mis annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot; loetakse mikroettevõtjateks need ettevõtjad, mis annavad tööd vähem kui 10 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot). Nimelt võivad need olla raskustes 31.12.2019 seisuga, kuid nende suhtes ei ole algatatud pankrotimenetlust ega ole saanud päästmis- või ümberkorraldusabi.

Taotlejale COVID-19 raamistiku alusel antud abi koos määruse alusel taotletava toetusega ei tohi ületata 1 800 000 (üks miljon kaheksasada tuhat) eurot. Viidatud säte määrab kindlaks täpsed reeglid, millal ettevõtja loetakse raskustes olevaks ettevõtjaks. Ettevõtjaks riigiabi kontekstis ei loeta kogu kontserni ning juhul, kui taotleja vastab nõuetele, kuid mõni teine kontserni liige ei vasta nõuetele, saab taotlejale toetust anda. Juhul, kui EAS annaks toetust vastuolus riigiabi reeglitega, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on tegemist ettevõtja hoolsuskohustuse rikkumisega, õiguspärase ootuse põhimõte ei kohaldu ning ebaseaduslik riigiabi tuleb täies ulatuses tagasi nõuda koos intressiga.

Lisaks ei tohi taotlejal olla ajatamata võlgnevusi riiklike maksude osas, mis on tekkinud varem kui 12. märts 2020. a. Nimetatud nõue tuleneb riigieelarve seaduse § 81³ lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusest (nn üldtingimused). Taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei tohi olla algatatud sundlõpetamis-, likvideerimis- või pankrotimenetlust ning juhul kui taotleja on EASilt varem saanud toetust, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peavad tagasimaksed olema taotluse esitamise hetkeks tehtud nõutud summas kui makse tähtaeg on saabunud.

Tähtaegselt esitatud majandusaasta aruande puhul kontrollitakse selle majandusaasta aruannet, mille esitamise tähtaeg on saabunud (nn koroonakriisi leevendusena on enamikel äriühingutel ja mittetulundusühingutel 2019. aasta aruannet võimalik esitada kuni 31.10.2020).

Vastavalt nn üldtingimuste põhimõtetele võib juriidilisele isikule, füüsilisest isikust ettevõtjale ja valitsusasutuse hallatavale riigiasutusele maksta toetust tema COVID-19 haigust põhjustava

koroonaviiruse levikust tulenevate kriisikahjude ja eriolukorra mõju leevendamiseks, tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks või teenuste, toodete, äriprotsesside või ärimudeli ümberkorraldamiseks. Seega COVID-19 toetuste üldine eeldus on, et FIE või juriidiline isik on jätkuvalt äriregistris olemas ja kohe võimeline ka teenust pakkuma. Vastavalt üldtingimuste § 9 lõikele 6, ei tohi taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes olla algatatud sundlõpetamis-, likvideerimis- või pankrotimenetlust. Seega on oluline COVID-19 toetuste andmise põhimõte, et tegevuse lõpetanud ettevõtjaid ei toetata, mistõttu tuleneb määrusest, et füüsilisest isikust ettevõtjast taotlejat ei tohi äriregistrist kustutada enne taotluse kohta otsuse tegemist. Juhul kui taotluse kohta otsuse tegemise päeva seisuga on FIE end äriregistrist kustutanud, ei vasta taotlus määruses sätestatud nõuetele ja jäetakse rahuldamata.

Taotleja peab teavitama EASi sellest, kui ta on saanud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust põhjustatud kriisi tõttu lisaelarve vahendite arvelt toetust teisest meetmest, muudest riigieelarvelistest vahenditest või kohaliku omavalitsuse üksuselt.

Taotleja ei tohi taotleda paralleelselt toetust Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarvest, mis on ette nähtud 2021. a lisaelarve seaduse alusel piirangute tõttu tekkinud kahju leevendamiseks kultuuri (sh meelelahutusteenuse osutajatele) ja spordi sektoris tegutsevatele ettevõtjatele.

Määruse § 16 sätestab nõuded taotlusele, tuues välja informatsiooni, mida taotlus peab sisaldama. Kasumiaruanne ja bilanss esitatakse 31. detsembri 2019. a seisuga. Juhul kui taotleja kuulub kontserni, tuleb esitada kontserni majandusandmed. Nimetatud andmete esitamine on vajalik ettevõtjate majanduslike raskuste hindamiseks. Vähem kui aasta tegutsenud ettevõtjad esitavad 2019. a bilansi, ainult 2020. a tegutsenud ettevõtjad esitavad bilansi 1. märtsi 2020. a seisuga. Kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane, siis esitatakse vastavate kuude kasumiaruanded või raamatupidamise väljavõtted. Lisaks esitab jaekaubanduse ettevõtja kinnituse, et tema omandis või valduses olevas füüsilises kaupluses või müügisaalis oli või on klientidel Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ punkti 20¹⁴ alapunkti 8 kohaselt alates 11. märtsist 2021. a kuni nimetatud alapunktis sätestatud piirangu lõppemiseni keelatud viibida. Kinnitus on vajalik ainult jaekaubanduse ettevõtja puhul, sest nimetatud korraldusega ei kehti piirang kõikidele ettevõtjatele. Lahtiolekuaja piirangut ei kohaldata viibimisele toidukaupluses, apteegis, kaupluses, kus müüakse või laenutatakse abivahendeid ja meditsiiniseadmeid abivahendi kaardi või meditsiiniseadme kaardi alusel, optikapoos (selgitatud täpsemalt seletuskirjas jaekaubanduse ettevõtja mõiste kirjeldamisel). Füüsilise tegevuskoha olemasolu on oluline, sest piirang ei mõjuta jaekaubanduse ettevõtjaid, kes tegelevad kauba pakkumise ja müügiga ainult e-kaubanduse korras.

Määruse § 17 käsitleb taotluste menetlemist. Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 25 tööpäeva taotluste vastuvõtmise lõpetamise tähtpäevast. EAS viib läbi taotluse nõuetele vastavuse kontrolli. Kui taotlus ei vasta kehtestatud nõuetele või on vajalik täiendav teave taotluse kohta, on EASil õigus nõuda taotluse vastavusse viimist kehtestatud nõuetega, täiendava dokumentatsiooni esitamist või muudatuste tegemist taotluses esitatud andmetes kuni 10 tööpäeva jooksul arvates vastava nõude esitamisest. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb antud aja võrra. Taotluse osas, mis ei vasta nõuetele ning mida ei viida tähtajaks nõuetega vastavusse, teeb EAS mitterahuldamise otsuse ja teavitab otsusest taotlejat.

Määruse § 18 käsitleb taotluste rahuldamist, osalist rahuldamist ja rahuldamata jätmist. Nõuetele vastava taotleja ja taotluse rahuldamise otsuse teeb EAS. Rahuldamise ettepanek tehakse vastavaks tunnistatud taotluste puhul, kui nende täielikuks rahastamiseks jätkub

vahendeid. Taotluse osalise rahuldamise otsus tehakse vastavaks tunnistatud taotleja ja taotluse puhul, kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole võimalik toetuse rahastamise eelarvevahendite lõppemise tõttu, § 14 lõikes 3 sätestatud juhul või kui taotletud summa ei vasta vastavat toetust reguleerivas paragrahvis (määruse §-d 7–13) sätestatule. Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse juhul, kui taotleja või taotlus ei vasta määruse tingimustele või taotleja ei kõrvalda puudusi § 17 lõikes 3 sätestatud tähtajal.

Määruse § 19 reguleerib toetuse väljamaksmist. Toetus makstakse välja toetuse saajale vastavalt toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist.

Määruse § 20 reguleerib toetuse saaja õigusi ja kohustusi. Toetuse saajal on õigus saada EASilt teavet ja selgitusi, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja kohustub esitama EASi nõudmisel informatsiooni ettenähtud viisil ja tähtajal, võimaldama EASil, Euroopa Komisjonil, Euroopa Pettustevastasel Ametil ja Euroopa Kontrollikojal teha kohapealset kontrolli ja järelevalvet toetusega seotud dokumentide üle, säilitama taotlusega seonduvat dokumentatsiooni ja materjale seitse aastat pärast toetuse väljamaksmist, teavitama viivitamatult kirjalikult EASi kõigist esitatud andmetes toimunud muudatustest või asjaoludest, mis võivad mõjutada toetuse saaja kohustuste täitmist.

Määruse § 21 sätestab EASi õigused ja kohustused. EASil on õigus teostada kohapealset kontrolli, nõuda taotluses sisalduva kohta täiendavate andmete ja dokumentide esitamist, nõuda toetuse osalist või täielikku tagastamist, kui toetuse saaja rikub määruses sätestatud tingimusi või kaldub muul viisil kõrvale taotluses või taotluse rahuldamise otsuses sätestatud. Samuti võib EAS teostada pärast toetuse andmist järelkontrolli taotleja riigiabi reeglite nõuetele vastavuse üle, kui see on asjakohane ning saada Maksu- ja Tolliametist toetuse rahuldamise otsuse aluseks olnud analoogseid andmeid, eesmärgiga analüüsida toetuse kasutamise mõju.

EAS kohustub nõustama taotlejaid projektiga seotud küsimustes, tegema taotlusvormi ja asjakohased juhendmaterjalid kättesaadavaks oma veebilehel, toetuse tagasinõudmisel sätestama vastavas otsuses tagasinõudmise aluse, tagasinõutava summa, otsuse täitmise tähtaja ja muu otsusega seotud olulise teabe, mitte avaldama taotlejate ja taotluste kohta menetluse käigus saadud informatsiooni ega dokumente, pärast rahuldamise otsust tegema oma veebilehel kättesaadavaks toetuse saaja nime, projekti nime ning toetuse summa ning säilitama toetuse andmisega seotud dokumente 10 aastat alates viimasest toetuse andmisest.

Määruse § 22 sätestab toetuse tagastamise alused. EAS võib teha toetuse osalise või täies ulatuses tagasinõudmise otsuse, kui toetuse saaja on taotlemisel esitanud ebaõiget teavet või teave on jäetud esitamata, toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata toetusega kaasneva kohustuse või ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud. Sellise tagasinõudmise otsuse võib EAS teha 1 aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest arvates. Juhul kui tegemist on ebaseadusliku või väärkasutatud riigiabiga, on EASil õigus selline riigiabi koos intressiga tagasi nõuda 10 aasta jooksul taotluse rahuldamise otsusest arvates.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Käesoleva määruse alusel antakse riigiabi Euroopa Komisjoni 19.03.2020 teatise „Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks

praeguse COVID-19 puhangu kontekstis“ (ELT C 91 I, 20.3.2020, lk 1-9, edaspidi COVID-19 raamistik) mõttes, mida antakse nimetatud raamistiku osa 3.1 alusel ja sellele kohaldatakse COVID-19 raamistikus ning konkurentsiseaduse §-s 34¹ sätestatud.

Määruse alusel antakse abi alates Euroopa Komisjoni vastava riigiabi lubava otsuse vastuvõtmisest.

Määrust ei kohaldata ettevõtjale, kes on raskustes ettevõtja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 Euroopa Liidu aluslepingu artiklite 107 ja 108 alusel, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), (muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18), (edaspidi *üldine grupierandi määrus*) artikli 2 punkti 18 mõistes seisuga 31. detsember 2019. a. Leevendus on tehtud mikro- ja väikeettevõtjatele.

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga kavandatud toetus mõjutab positiivselt piirangutest mõjutatud ettevõtjate, jaekaubanduse ning turismiga seotud majandusharude ettevõtjate toimetulekut koroonaviiruse levikust tulenevalt tekkinud kriisi negatiivsete mõjude ja otsese majandusliku kahjuga hakkama saamisel, toetab ettevõtluse säilimist ja konkurentsivõimet kriisist väljumisel ning rahvusvahelise reisimise taastumisel. Ettevõtjate jätkusuutlikkuse tagamine aitab osaliselt säilitada sektori töökohti ning vähendada seeläbi töötuse kasvu üle Eesti.

Toetuse saajate hinnanguline arv on 5250, kellest juriidilisi isikuid hinnanguliselt 3350 ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 1850. Täpsem toetuse saajate arvu prognoos on välja toodud seletuskirja iga toetuse liiki selgitavas osas.

5. Määruse eelnõu mõjud läbivatele teemadele

Määruse kavandamisel on arvestatud regionaalsuse põhimõtet nii, et abi saajate hulka kuuluksid ettevõtjad üle Eesti. Toetuse saajate sihtgrupis on nii füüsilisest isikust ettevõtjad, väikese kui keskmise suurusega ettevõtjad.

6. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Riigi 2021. aasta lisaelarve eelnõus on kavandatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala eelarves 25 miljonit eurot turismisektori toetuspaketiks ja 19 miljonit eurot erakorraliseks ettevõtluse toetuspaketiks. Nimetud vahendeid kasutatakse käesoleva eelnõu kohaste toetuste finantseerimiseks.

Määruse elluviimise eest vastutab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Määruse rakendamise seotud eeldatavad tulud avalduvad toetuse saaja ja temaga seotud partnerite majandustulemustes.

Toetust saanud ettevõtjate jätkusuutlikkus, töökohtade säilimine ja turismiteenuste ekspordi ning jaekaubanduse ja ettevõtluse taastumine mõjutab riigi maksulaekumisi positiivselt.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Määruse kooskõlastamine

Määruse eelnõu kooskõlastati 8. aprilli 2021. a valitsuskabinetis ja esitatakse Vabariigi Valitsuse istungile heakskiitmiseks pärast riigi 2021. aasta lisaeelarve vastuvõtmist.

Toetuse sihtgrupid ja toetuse tingimuste loogika on kooskõlastatud erinevate sektorite esindajatega. Toetusmeetmete väljatöötamisse olid kaasatud Eesti Hotellide ja Restoranide Liit, Eesti Spaaliit, MTÜ Eesti Maaturism, Eesti Väike-ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti Turismifirmade Liit, Eesti Konverentsibürood, juhuvedajaid koondava ettevõtte esindaja.

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Sutt

ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister